

Ltn
✓ 491

1999

ՍՄԲԱՏ ԴԱԻԹԵԱՆ

ՆՈՒԵՐ

ՀԱՅ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՈՏԱՆԱԻՈՐՆԵՐ

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴԱՍՐԵԹԱՅՔԻ

Ա. ԵՒ Բ. ՇՐՋԱԿՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱԻ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԸԵԱՆ

(ՆԱԽԿԻՆ ՊԱՂՏԱՏԻՆՍԻԱՆ ՏՊԱՐԱՆ)

Սուրբ Կաթողիկոսի, քիւ 14

1897

Այս հատորիկին մէջ ամփոփեցինք մեր գրած քանի մը ոտա-
նաւորները՝ պարզ ոճով եւ լեզուով շարադրուած՝ որոնք մանուկ
հասակի ըմբռնումին յարմար ըլլալով՝ հաճութեամբ պիտի կար-
դացուին, յուսանք: Այս ճի՛ւղը մանաւանդ կարօտ է խնամուելու .
կ'արժէ որ հոգածութեան առարկայ ըլլայ ան՝ և մե՛ր միջավայ-
րին ու ճաշակին յարմար , եւ մասնաւորապէս մանուկներու հա-
սողութեան հաստատարման ոտանաւորներով ճոխացնենք
մեր դպրոցական մատենագրութիւնը .

Շատ փոքր ու համեստ այս ձեռնարկը առաջինն է , կար-
ծենք , իր տեսակին մէջ . միայն Ո՛ք յաջողած ըլլանք՝ լեզուի , ի-
մաստի եւ արուեստի պահանջումները գոհացուցա՛ծ ըլլալ , որով եւ
մանուկ սերունդին մտաւոր մշակութեան ստատարել :

Հաւանական եւ ցանկալի է որ այս քանի մը ոտանաւոր-
ներու հրատարակումը զրգիռ մ'ըլլայ , եւ կարող Գրիչները յոր-
դորին մշակելու այս անտես առնուած սեռը , որ , թէեւ ան-
փառունակ ու համեստ , սակայն ոչ նուազ օգտակար ու Հա՛ա-
կան է :

ԴԱԻԹԵԱՆ

38.491

4491-60

 ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՈՏԱՆԱՒՈՐՆԵՐ

ԱԶՆԻՒ ՏՂԱՆ

Կար ու չի կար, հատ մը կար,
 Մէկ պիտիտիկ տըզայ կար.
 Փամ ու դպրոց երբ կ'երթար,
 Աղուոր, աղուոր կը կարգար.
 Թէ՛ դպրոցը, Թէ՛ տունը
 Միշտ խելօքիկ կը կենար:
 Վարժապետը կը հաւնէր,
 Կուտար անոր պարգեւներ:
 Իսկ երբոր տուն գար տըղան
 Եւ մամային ձեռք պագնէր,
 «Ապրի՛ս» կ'ըսէր ծեր մաման,
 Կուտար պատկեր ու շաքար:

* * *

Եթէ դուք ալ, նո՛յն նրման,
 Խելօք կենաք, չըլլաք չար,
 Պիտի օրհնէ ձեզ Աստուած
 Եւ պիտի տայ կեանք երկար:

Ո՛ր մեծ Աստուած ,
Որ մեզ տըւած
Եւ բարի հայր
Եւ զըմոտ մայր .
Մաքրէ՛ մեր սիրտն
Եւ մեր հոգին ,
Տո՛ւր մեզ շնորհք
Ընենք աղօթք ,
Զըլանք անհոգ .
Ապրինք խնօք ,
Պարկեշտ ու հեղ
Եւ սիրենք քեզ :

Կուկուլիի կո՛ւ, կուկուլիի կո՛ւ
Կ'երգէ աքլորն առատն կանուխ,
Կուկուլիի կո՛ւ, կուկուլիի կո՛ւ.
Ելէ՛ք, տրդա՛ք, կանուխ կանուխ:

Արեւն ահա կը փաշփուլայ,
Զորս զին ամէն բան կ'արթննայ.
Կը մայէ զառնը մէ՛ մէ՛ մէ՛,
Մօտի դաշտը արծի՛ կ'երթայ:

Ոստատելով ճիւղի ճիւղ՝
Ճիւղ, ճիւղ, ճիւղ, ճիւղ, ճիւղ, ճիւղ, ճիւղ,
Կը հաւաքէ խոտ, յապրէ եւ չիւղ՝
Իր ձագերուն կազմէ՝ բունիկ:

* * *

Օհ, արթընցէ՛ք, սիրո՛ւն տըղաք,
Հնչեց զանգակը՝ տան, տան, տան.
Զեր դասերէն ետ մի՛ մընաք,
Շո՛ւտ ըսկրսէք աշխատութեան:

Շ Ո Ւ Ն

Իմ աղուոր շընիկ, իմ շընիկ սիրուն,
Կայտառ ու աշխոյժ կենդանի մ'ես դուն.
Գիշեր թէ ցորեկ, առտու թէ իրկուն,
Կը հըսկես հօտին, կը պահես մեր տուն:

Վա՛յ, եթէ օտար կենդանի կամ մարդ
Մօտենայ մեզի՝ չար նըպատակով.
Իսկոյն կը վազես՝ ի մի ակընթարթ,
« Հասէ՛ք » կը գոչես, հա՛վ, հա՛վ հաչելով:

Կամ եթէ աղուէսն ուզէ՝ խորամանկ՝
Գողնալու համար հաւ, բադ կամ վառեկ՝
Անցնիլ գիշերանց մեր պարտէզին ցանկ,
Կը համնիս ու դայն կ'ընես ահաբե՛կ:

Իմ աղուորի՛կ շուն, իմ գեղեցի՛կ շուն,
Ունիս թաւ մազեր, աչքեր վառվըռուն,
Վընաս չես ի տար քեզ սիրողներուն,
Մեր հաւատարիմ պահապանն ես դուն:

Պըզտիկ ման ուկններ քեզ շա՛տ կը սիրեն,
Իրենց ձեռքովը քեզի կուտան կեր,
Կը շոյեն ըստեւդ ու կը փայփայեն.
Արթո՛ւն պահապան, խորոտի՛կ ընկեր:

Գ Ա Ռ Ն Ո Ւ Կ Ս

Աղուոր գառնուկ մ'ունիմ
Կակուղ դըմակով,
Մազերն է խատուտիկ
Հետը ճերմակով:

Ճակտին ճի՛շդ մէջ տեղը
Կայ բիծ մը սեւուկ,
Չեմ դադրիւ շոյելէ
Մազերը փափուկ:

Ինձմէ չի վախնար ան
Հետս է մըտերիմ.
Ահուկը պագնելով՝
Վիզը կը փարիմ:

Վարժը եցաւ՝ կ'ուտէ
Ափիս մէջէն խոտ,
Գիտէ ինք սիրելըս
Կը մընայ իմ մօտ:

Ինք ալ իս կը սիրէ
Կ'ախորժի ինձմէ,
Երբ հռահում քովէն,
Կը մայէ մէ՛ մէ՛:

Առտու թէ իրիկուն
Կը տանիմ ի պտոյտ,
Որ կանաչ խոտ ուտէ
Կամ դալար առուոյտ:

Իսկ երբոր ծարաւնայ
Կը տանիմ առուակ,
Իր դէմքը ցոլանայ
Զուրկերուն յատակ:

Կուշտ կուշտ ջուր կը խըմէ
Սըրինգիս ձայնով
Յետոյ գոմ կը դառնայ
Պառկիլ իր մօր քով:

« Իմ գառնո՛ւկ սիրական,
Իմ անո՛ւշ ընկեր,
Այսօր շատ յոգնեցար՝
Ա՛լ քուռդ է եկեր:

Դընա՛, պառկէ՛ տեղըդ
Քաշէ՛ խաղաղ քուն.
Ես կը հըսկեմ վըրադ՝
Հանգի՛ստ եղիր դուն:

Ո՛վ իմ անմե՛ղ գառնուկ,
Քեզի չեմ ձըգեր,
Անկեղծ սիրուդ փոխան
Սիրտըս տամ նըւէր: »

ՕՐՕՐ ԶԱՊԷԼԻՆ

Պառկէ՛, աղուո՛ր Զապէլ, պառկէ՛,
Մայրիկդ ալ թո՛ղ օրօր երգէ.
Դուն քընացիր գառնուկի պէս,
Վըրադ հսկենք մայրիկդ ու ես:

Թո՛ղ անուշիկ փըչեն հովեր,
Ըլլայ օրրանըդ տար ու բեր.
Քաղցրիկ ձայնով ըսենք օրօր.
Դուն բերկրա՛նքն ես քու հօրն ու մօր:

Փակէ՛, փակէ՛ աչքերդ անուշ,
Օրրանիդ մէջ քընէ մուշ մուշ.
Քեզի հով տամ վարդի թերթով
Հազար ապրիս հօրով մօրով:

Օրօր ըսեմ որ քընանաս,
Դեռ պըզտիկ ես, պիտի մեծնաս,
Հիմա քընէ, ո՛վ աղաւնի.
Փեզ բերող մօր բիւր երանի:

ՀԱՒՆ ՈՒ ՎԱՌԵԿՆԵՐԸ

Նայեցէ՛ք, ա՛յ տըղաք,
Հաւը իր ձագեր
կուտ ուտել կը տանի՝
Ետեն է ձըգեր :

Կըտ, կըտ, կըտ, կըտցելով
Կը քրքրեն գետին,
Ետեւէն կը վազեն
Կերին մէկ կուտին :

Այսպէս կ'երթան խուժքով
Հաւնոցէն պարտէզ,
Կըտ, կըտ, կըտ, կը կըտցեն
Աղբիւսը գէզ գէզ :

Տեսէ՛ք, ի՛նչ հաճոյքով
Հաւն իր ձագերուն
Կը հըսկէ, որ չըլլայ
Թէ երթան հեռուն :

«Կըռ, կըռ, կըռ, հո՛ս եկէք»
Կանչէ մայրերնին,
Անոնք կուտ գտնելով՝
Նետեն փորերնին :

Այսպէս՝ մինչ իրիկուն՝
Ձագուկներ զըւարթ
Կը չըրջին՝ քրքրելով
Աղբիւսն եւ կամ յարդ :

Մէկ մ'ալ ձայն կը լըսուի՝
Երբ գայ իրիկուն,
«Ճի՛ւ, ճի՛ւ, ճի՛ւ, վա՛ռեկներ,
Եկէ՛ք զէպի տուն : »

Վառեկներն՝ հաւին հետ՝
Ա՛լ յոգնած դադրած՝
Տուն կը դառնան հանգչիլ
Հաւնոցը թառած :

ՈՂՋ ԸԼԼԱՅ ՀԱՅՐԻԿԸ

Ազնիւ եղբայր իմ Կայէն,
Երբ հայրըս գայ չուկայէն,
Կը բերէ մեզ ամէն օր,
Խաղող, ծիրան, տանձ, խնձոր :

Ամէն անգամ որ ան գիւղ
Երթայ, բերէ հաւկիթ իւղ .
Մենք ալ օրը երկու հեղ
Կ'եփենք, կ'ուտենք ձըւագեղ :

Իսկ երբ երթայ մեղուարուն ,
Անուշ մեղըր բերէ տուն .
Քեզի համար մէկ բըջիջ
Բաւ չէ՞, եղբայր Մըկրտիչ :

Հայրի՛ն երբ դայ ջաղացքէն ,
Բաժին բերէ բաղարջէն ,
Մենք այդ հացէն քաղցրահամ
Կ'ուտենք օրը չորս անգամ :

Երբ որ երթայ ագարակ ,
Բերէ պանիր , սեր , կարագ ,
Մածուն թարմ եւ շօթ բարակ՝
Կ'ապշոպենք արագ արագ :

Հայրիկն երթայ երբ պարտէզ ,
Քաղէ առատ բերէ մեզ՝
Սալոր , ձմերուկ ու շամամ ,
Որ ուտելով առնենք համ :

Ողջ մընայ թող մեր հայրիկ
Որ կը բերէ շատ բարիք .
Օրհնեալ ըլլայ եւ Աստուած
Որ մեզ հայրիկ է տրւած :

Ծանօթ. — Նախընթաց քանի մը կտորները արդէն հրատա-
րակուած են մեր միւս զասագրքերուն մէջ :

ԵՐԿՈՒ ԹՈՉՈՒՆՆԵՐ

(Զւեռուան պատկեր)

Ջրմեռ օր մըն է ,
Սաստիկ կը ձիւնէր .
Բոլոր դաշտ ու լեռ
Անտառն ու սարեր
Ճերմակ էր պատեր՝
Գետն իսկ էր սառեր :

Երկու թռչուննեք
Չունէին կուտ , կեր .
Եւ յուսահատած՝
Իջեր էին ցած ,
Մինչեւ գեղջուկին
Խըրճիթն աղքատին :

Թըք , թըք , թըք զարկին
Լուսանց ապակին ,
Որուն ներսի դին
Խըռնըւած այր , կին՝
Շուրջը կըրակին՝
Նստեր տաքնային :

Կամաց մը բացին
Դուռը լուսանցին ,
Եւ երկու թռչնեք՝
Իրարու ընկեր՝
Տըկար , դողդոջուն՝
Մըտան դէպի տուն :

Ամբողջ մէկ ձըմեռ ,
 Մեր փոքրիկ ձագեր
 Այդ տան մէջ կեցան ,
 Պատրաստուեցան ,
 Կերան յագեցան
 Մինչ ի գուռ գարնան :

Տունին տըղաքներ
 Կուտային միշտ կեր
 Իրենց հիւրերուն՝
 Գորովով անհուն :
 Ձագերն ալ անվախ
 խայտային ուրախ :

Երբ եկաւ գարուն ,
 Եղանակ սիրուն ,
 Մեր երկու թռչնիկ՝
 Գոհ եւ երջանիկ՝
 Հեռացան իսկոյն
 Դէպի իրենց բոյն :

ԱՇԽԱՏԵՑԷ՛Ք

Ո՛րչափ ուժ ունիք ,
 Ո՛րչափ որ կըրնաք ,
 Պէտք է աշխատիք՝
 Պարապ չի մընաք :

Ժիր մըշակն ահա
 Արած կը հերկէ ,
 Եւ առատ ցորեն
 Կը ստանայ անկէ :

Դարբինն իր մուրճը
 Կը զարնէ սալին .
 Կայծ ցայտէ շուրջը
 Մետաղը կը հալին :

Ջուհակն իր կըկոց
 Մէկ մ'աջ , մէկ մը ձախ
 Կուտայ ու կ'առնէ
 Երգելով ուրախ :

Հիւսնը իր ուրագ ,
 Կարուակն իր հաստ թակ
 Կը զարնեն թիք թաք
 Գործեն շարունակ :

Դո՛ւք ալ , մանո՛ւկներ
 Առէ՛ք օրինակ ,
 Միշտ աշխատեցէ՛ք
 Սըրտով գոհունակ :

Որչափ ո՛ւժ ունիք ,
Որչափ որ կըրնաք ,
Պէտք է աշխատիք
Պարապ չի մընաք :

ՄԵՐ ՏՆԱԿԸ

Մեր տունը մեծ չէնք մը չէ ,
Չունի՛ ոսկի ձեզուններ ,
Սակայն պալա՛տ մը կ'արժէ՝
Մե՛նք ենք անոր միակ տէր :

Հո՛ն ծընած են մեր պապեր ,
Ու հո՛ն ապրած գո՛ւ սըրտով ,
Անուշ կեանք մը , անկեղծ սէր
Հո՛ն կը վայլենք ապահով :

Մեր բուռիկն է մեր տընակ՝
Թէպէտ անչուք ու պըզտիկ՝
Կը սիրենք զայն շարունակ
Ու հոն կ'ապրինք երջանիկ :

ԱՐԵՒԱԳԱԼ

Առտու եղաւ . երկնի զըռներ կը բացուին ,
Ոսկի շողեր ցանէ արեւն իր չորս դին ,
Կը փարատի մութ գիշերը , արշալոյս
Կը զարգարէ՝ իր շողերով՝ ծաղիկ , բոյս :

* * *

Տեսէ՛ք . սարին վերէն ծագի նա պայծառ ,
Ամպին տակէն դուրս կը ցայտէ մեծափառ .
Ոսկի՛ արեւ , ելի՛ր , շողա՛ լուսալիր ,
Առանց քեզի , ծաղիկ ու ցօղ չեն փայլիր :

* * *

Առանց քեզի մարդը ապրի՞ կարո՞ղ է .
Առանց քեզի կը բուսնի՞ տունկը հողէ .
Առանց քեզի , թռչուն կրնա՞յ գեղգեղել՝
Արարչին սուրբ անունն օրհնել յեղյեղել :

* * *

Անհունութեան մէջ ասպարէզդ արձա՛կ է
Հոն քըրքմադոյն ճաճանչներդ արձակէ՛ .
Կեանք տուր խոտին , ծաղկին , փոքրիկ միջատին ,
Տաքցո՛ւր շողովդ մարմինը հէգ աղքատին :

ՎԱՐԺԱՊԵՏ ԵՒ ԱՇԱԿԵՐՏ

(Նմանողաբար)

« Ա՛յ զըզուեցայ , ա՛յ ձանձրացայ
Սա դպրոցէն , վարժապետէն .
Սեւ սեւ պատեր , սե՛ւ տախտակներ
Սիրտս ու հոգիս մուծով պատեն :
Ի՞նչ է աս , պե՛հ . ամէն առտու
Կանուխ ե՛լիր , դպրոց վազէ .
Մի՛շտ դաս սերտէ , վարժապետին՝
Ըրէ՛ ի՞նչ որ կամքը կ'ուզէ :
Միշտ նոյն տեղը գամուած նըստած՝
Առջիդ տետրակ , ձեռքդ զըրի՛ն՝
Գըրէ՛ , կարդա՛ հաշիւ ու թիւ .
Գետիկն անցնին տախտակ , կաւիճ ։ »

— Իսկ վարժապետն՝ ի պատասխան՝
Ըսաւ անոր . « Աս կեա՞նք է որ
Ես կը վարեմ : Խեո , անպիտան
Տըղաքներու հետ՝ ամին օր՝
Ապրիլ , եւ միշտ այս աթոռէն
Կըրկնել անոնց՝ միշտ նոյն դասեր :
Եւ արքնութեանց իմ փոխարէն
Գոնէ վայել՝ մ'յարգանք ու սէր . . . :
Բայց չէ՛ , անոնք՝ միշտ անուղղայ՝
Միշտ անհոգ են , ծոյլ ու տըգէտ : »

Ո՛րն երկուքէս , զըժգո՛հ տըղայ ,
Այստեղ արդեօք ձանձրոյթ կը զգայ : »

— 21 —

ԳԻՇԵՐ

Իրիկուն է . արեւն իջաւ
Սարին ետեւ , պատեց խաւար .
Մարդ ու տըղայ , ոչխար ու հաւ
Կուտան իրենց գործին դադար :
Մըշակն իր արտ հիմա թողած՝
Դառնայ իր տուն՝ մանգաղն ուսին .
Ուրախ սրտով նըստի սեղան՝
Զաւկընէրուն հետ միասին :
Տաքուկ ապուր ու հաց համեղ
Կը ճաշակեն խորթանօք ,
Եւ փառք կուտան ձայնով անմեղ
Կերակրողին կ'ընեն աղօթք :

Արդ կը հընչէ ժամն հանգստի
Եւ ամենքը կ'երթան ի քուն
Որ նո՛ր կորով շնորհէ պիտի
Իրենց խոնջած մարմիններուն :

Ոչխարները՝ փարախին մէջ՝
Կը վայելեն խաղաղիկ քուն
Ա՛յ չի լսուիր ծառին վըրայ
Ճիւ ճիւ ձայնը թռչուններուն :

Եւ երկինքի բարձունքներէն
Անթիւ կանթեղ՝ բոյլ բոյլ կախած՝
Արարածներ մինչ լուռ նիրհեն՝
Անոնց վրայ հըսկէ Աստուած :

ԿՈՎ ԿԹԵԼ

(Նմանողաբար)

« Եկո՛ւ , եկո՛ւ , սիրո՛ւն կովիկ ,
Պատրաստեր եմ քեզի կովիկիթ .
Կըկուզ նըստիմ ես քու քովիկի՝
Չորս ծիծերուդ քաշեմ պըտիկ :

Հեզիկ հեզիկ կայնէ՛ առջիս ,
Ծըծերդ առնեմ մէջը ափիս ,
Տամ քեզ լակըդ , կուշտ կուշտ խըմէ՛
Պըտուկներէդ կաթը հանէ :

Առջիդ դընեմ կերըդ բուռ բուռ ,
Լեցուն պուտեր ափիս մէջ տո՛ւր .
Վեր մի՛ քաշեր կաթըդ համեղ
Քեզ պատրաստեմ պառկելու տեղ :

Քու հորթի՛դ ալ ես կուտամ կեր ,
Ան չի՛ մեռնիր , մի՛ մի՛ վախեր .
Հանդա՛րտ կեցիր , թո՛ղ աուր կըթեմ ,
Թէ ո՛չ ամանըս կը վաթեմ .»

* * *

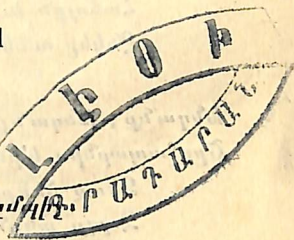
Կովիկն հանդարտ կայնած լըռիկ՝
Բացաւ . ծըծին լեցուն պըտիկ ,

Մարդը կըթեց ամուր ամուր՝
Ճերմակ կաթը հանեց փըրփուր :

Անուշ կաթով մինչեւ բերան
Լեցաւ խոշոր կաթին աման .
Խեղճ հորթուկին բան չի մընաց
Ան ալ տըրտում մէկդի գընաց :

Հանելուկ

Չորս կախիչ
Չորս կոխիչ
Երկու խշտիչ
Մէկ տըմպտըմիլի

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐԳ

Բա՛րեւ, ընկե՛րք, մենք ալ ահա

չըրջինք զուգապար,

Ուրախութեան ժա՛մ է, հըրճութի՛նք,

պարե՛նք անդադար:

Ձըլլա՛յ փըխրինք մենք՝ սըրտով՝

Այլ ըզբօանո՛ւնք անխըռով.

Հաճոյքն եւ ըզբօանքն

Ընկեր ունենանք:

Խնդա՛նք, խնդա՛նք, հա՛, հա՛, հա՛, հա՛,

Շըրջապարնիս կ'ընենք ահա.

Ձեռք ձեռքի մէջ՝ ապա՝

Ձոյգը տեղն երթայ:

Հիմա, զոյգ զոյգ առա՛ջ նետունք,

Խոնարհութեամբ ետ ետ քաշուինք.

Ապա, թո՛ղ տանք ձեռքերնիս,

Անցնինք տեղերնիս:

Երգը պաշի ժա՛մ է, տըղա՛ք,

Պիտի հընչէ հիմա զանգակ.

Խաղը կուտայ մեզ՝ աշխոյժ

Աշխատելու ոյժ:

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԻՆ ՔՐՏԻՆՔԸ

1. Գարնան առջի օրէն

Դաշտ կ'երթայ անի,

Յոգնիրն ի՞նչ է՝ չիտէ՛,

Անխոնջ կը բանի:

Թէ՛ ցուրտ ըլլայ, թէ՛ տաք,

Անձրեւ կամ չոր օդ՝

Ան՝ իր արտին մէջ է՝

Աշխոյժ ու փութկոտ:

2. Արօրը եզերուն

Լըծած կը վարէ,

Դէպ առաջ դէպի ետ

Տանի ու բերէ.

Տակն ի վըրայ կ'ընէ

Հողը ծարէ ծար,

Քըրտինքով կը թըրջէ

Արախն հողն ու քար:

3. Արեւին ջերմութեամբ,

Յօղով անձրեւին

Ատոք հունձքերն ահա

Շողան ծածանին:

Դաշտ ու լեռ կը փայլին

Առած ոսկի գոյն՝

Ի՞նչ հաճոյք է դիտել

Հասկերը հասուն:

4. Թէպէտ չողն արեւուն

Կապարի նըման

Օրն ի բուն՝ ամառը՝

Կ'իշխէ իր վըրան,

Բայց ա՛ն մի՛շտ կ'աշխատի
 Զի ժա՛մ է հունձքի ,
 Ժա՛մ է վարձքն առնելու
 Առատ քըրտինքի :
 5. Անոր դէմքը հովէն ,
 Արեւէն այրած՝
 Թեւեւրը վեր սոթտած
 Հայնկէկ կուրծքը բաց՝
 Կը յոգնի , կը աքնի
 Կապել խուրձ որայ
 Որոնք դէզ դէզ կ'ընէ
 Իրարու վըրայ :
 6. Կալին մէջ կը ծեծէ
 Հասկը դեղնագոյն ,
 Թէ՛ ցորեն եւ թէ՛ յարդ
 Կը տանի իր տուն :
 Կը լեցուին ամբարներ ,
 Մինչեւ 'ի բերան
 Վարձքը կ'առնէ մըշակն
 Իր աշխատութեան :
 7. Թափէ՛ , մըշակ , թափէ՛
 Քու ճիգն ու քրտինք ,
 Քու շընորհիւ ամէնքս
 Հաց կ'ուտենք , կ'ապրինք :
 Հաղա՛ր երնեկ քեզի
 Որ վարեա գոհ կեանք ,
 Աշխարհի օգտակա՛ր
 Է քու աշխատանք :

ՍԱՐԵԱԿ

Սեւո՛ւկ սարեկիկ ,
 Եկո՛ւր մեզ մօտիկ ,
 Գեղգեղէ՛ դարունն
 Աս մեր դաշտերուն :
 Քու պէսպէս գեղգեղ
 Սար ձոր՝ ամէն տեղ՝
 Թող լըսուի զըւարթ ,
 Հըրճուի ամէն մարդ :

Ծառեր , դալարիք ,
 Եւ գոյն գոյն ծաղիկ
 Թող աճին շուտով
 Փարնան ջինջ ցօղով :

Անտառ , այգեստան ,
 Պարտէզ , բուրաստան
 Թո՛ղ ակնապարար
 Փայլ տան բիւր հազար :

Ծաղիկ ծիրանին ,
 Սալորն ու դեղձին
 Բուրմունքով անոյշ
 Տան մարդուս կեանք , յոյս :

*
*
*

Սարեկը եկաւ
 Ու մեզի բերաւ
 Պայծառ արեգակ
 Ու ջերմ եղանակ :

Հալեցան ձիւներ ,
Բացուեցան դաշտեր ,
Եւ մարդիկ համայն
Գործի ըսկըսան :

Դաշտ ու ծառաստան
Ծաղկիլ ըսկըսան ,
Անուշ բուրմունքով
Սըրտեր լեցուեցան :

Սըրտով գոհունակ
Աստուծոյ փառք տանք
Որ մեզ՝ գարունի
Ընէ արժանի :

Թո՛ղ պայծառ արեւ
Ու կանաչ տերեւ
Մեզ երջանկութեան
Քաղցրիկ յոյսը տան :

(Աղբիւր)

ՄԱՆՈՒԿԻՆ ԱՂՕԹԲԸ

Ո՛ղ հայր , կը պաշտէ ըզքեզ իմ հայրիկ ,
Ու կ'երկըրպագէ ի ծունրը իջած .
Անունդ է ասեղ , անունդ է քաղցրիկ ,
Քեզի կ'աղօթէ մայրըս գետնամած :

Կ'ըսեն թէ երկնի պայծառ արեգակ
Խաղալիկ մ'է լոկ քու մեծ զօրութեան ,
Թէ՛ այն չողուն գունտը ոտքերուդ տակ
Կը շարժի կարմիր կանթեղի նըման :

Կ'ըսեն թէ կեանքը դուն կուտաս թըռչնոց
Որ դաշտերուն մէջ թըռչին ու երգեն .
Դո՛ւն կուտաս հոգի պիտիտիկ տղոց
Որ ըզքեզ ճանչնան , քեզի աղօթեն :

Առատ պարգեւներ ու բարիքդ անհուն
Միշտ կը լեցընեն աշխարհ համօրէն ,
Մարդ ու կենդանի , միշտ ու սողուն
Ձեն մընար անմասն քու շընորհներէն :

Գառնուկն իր խոտը կ'երթայ ճարակի ,
Այծն ալ ծըղօտ մը կըրծէ մացառէն ,
Ճանճը լաժակէն ծըծէ շիթ կաթի ,
Եւ ամենքն ուղղեն օրհնութիւն առ էն :

Ի՞նչ պէտք է ընենք որ շընորհներուդ
Ըլլանք արժանի՝ առտու իրիկուն ,
Երբ ցորեկ է լոյս , կամ գիշեր է մութ՝
Ի՞նչ ընելու ենք . — Յիշել Գու անուն :

(Թարգմանաբար)

ԾՂՐԻԴ ՈՒ ԹԻԹԵՌՆԻԿ

(Առակ)

Ծըղրիդ մը խեղճ, փոքր ու նրկուն,
Խոտերուն մէջ նըստած՝ տըխուր՝
Թիթեռնիկ մը տեսաւ փայլուն
Որ դաշտին մէջ՝ զըւարթ կ'ոստնուէր:
Շող կ'արձակէր, կը փալկելար՝
Կարմիր, կապոյտ գոյնով պայծառ.
Ծաղկափըթիթ, յոյժ գեղեցիկ, սըպըրկիկ՝
Կը թռչըտէր, կ'անցնէր ծաղկէ ի ծաղիկ:
Ծըղրիդն հառչեց սըրտին խորէն,
Եւ ըսկաւ սապէս խօսիլ ինքնիրեն.
«Ո՛րչափ անգութ է Մայր-Բնութիւն
Որ անոր տըւաւ
Շընորհներ անբաւ.
Եւ զիս՝ չար բաղդէս՝
Խեղճ թողուց այսպէս.
Չո՛ւնիմ հանճար, գեղեցկութիւն.
Թըչուառ կ'ապրիմ՝ զուրկ շընորհքէ՝
Աժէն մարդ ալ զիս կ'անարգէ.
Կեանքս է տըխուր
Ապրիլս է զո՛ւր:
Ի՛նչ բաղդ անգութ
Անշուք եւ մութ »
Մինչդեռ այսպէս կը տըրտընշար,
Հոն կը հասնի տըղոց մի պար,

Որ կը սկըսի՝ խեղացընո՛ր՝
Վըրան վազել թիթեռնիկին.
Նախանձելով ամէնքն անոր՝
Կ'ուզեն բռնել : Անոնցմէ մին
Կը նետէ թաշկինակ,
Եւ միւսը՝ իր գլխարկ :

Ողորմելի միջատն 'ի զո՛ւր, վայրապա՛ր,
Անոնց ձեռքէն ազատելու կը ջանար.
Մին կը բռնէ թեւէն, մէկալը՝ գլխէն,
Երրորդ մ'ալ գայ քաշել մէջքէն :

Այդչափ ջանքերն են աւելորդ
Յօշոտելու ողորմելին :

«Օհօ՛, Ծըղրիդն ըսաւ, ա՛լ չեմ նախանձոտ,
Փա՛ռք, հազա՛ր փառք իմ այս խեղճուկ վի-
ճակին .

— Թէ երջանիկ ապրիլ կ'ուզես,
Համեստ, անշուք ապրելու ես »
(Թարգմ.)

(*) Յետագայ տողերգի հեղինակն է Ազն. Տոքոր Յ Թիւ-
եաբեան էփէնսի, մասնաւոր բժիշկ Ն. Վեհափառութեան Շա-
հին Պարսից : Իր գողցիկ պարզութեան համար այս տողերգը
կցեցիմք մեր Նուէրին, իբր չլնաղ զուրդ՝ վստահ ներողամու-
թեան վրայ ազնիւ Բժեկապետին որ այնքան նախանձախնդիր է
Հայ մանուկներուն մտաւոր զարգացման :

ՈՂՋՈՐՅՆ ՅԻՍՈՒՍԻՆ

(Տաղ Ծննդեան)

Եղանակ՝ «Էօն անժ օ ռաշիէօ վիզաժի»

Բարի՛ եկիր, մանկիկ Յիսուս,

Շատ բարի, (կրկնե՛)

Դու մեզ բերիր ուրախ զըւարթ

Նոր տարի.

Կ'ասեն թէ Դու մեծ արքայ ես.

Երկնաւոր,

Թէ հրեշտակներ Քեզ ծառայեն

Բիւրաւոր:

Բայց Դու՝ թողլով երկինք եւ փառք

Մեզ համար՝

Բեթլեհեմի անշուք այրին

Մարդացար:

Ոսկի, կընդրուկ, զըմուռս բերին

Քեզ մոզեր.

Խեղճ մանուկներ՝ ի՞նչ բերենք մենք

Քեզ նըւէր,

Մեր սիրտն է մեր միակ նըւէրն

Անարժան.

Թէ կ'ընդունիս, ահա՛ Քեզ այն

Յիսուս ջան,

Յիսուս ջան:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0248505

